

28.12.2009.

Monitoringa rezultātu apkopojums

Viktorija Maškanceva (Ludzas novada pašvaldības Sociālais dienests, psiholoģe)
Renāte Juškāne (Ludzas jauniešu klubs „Lietussargs”)

2009. gada augustā tika uzsākta projekta LABU for CHILDREN īstenošana. Šī projekta ietvaros veikts monitoringa Ludzas pilsētas ģimnāzijā, Ludzas 2. vidusskolā, pirmsskolas izglītības iestādēs „Pasaciņa” un „Rūķītis”. Tika aptaujāti piekto klašu skolēni (30), pedagogi (sākumskolas un pirmsskolas izglītības iestāžu - 47), kā arī pirmsskolas vecuma bērnu vecāki. Aptauja tika veikta ar mērķi noskaidrot, kāda ir skolēnu, pedagogu un vecāku attieksme pret bērnu ar īpašām vajadzībām integrēšanu vispārējās izglītības iestādēs.

Pēc aptaujas rezultātiem redzam, ka bērni ar īpašām vajadzībām apmeklē ne vien „Rūķīti” (speciālo pirmsskolas izglītības iestādi bērniem ar valodas attīstības, stājas traucējumiem, kā arī bieži slimojošiem bērniem), bet arī „Pasaciņu”, 2. vidusskolu, tikai Ludzas ģimnāzijas sākumskolas skolotāji uzskata, ka viņu klasēs šādu bērnu nav.

87% aptaujāto 5. klašu skolēnu zina, kas ir bērni ar īpašām vajadzībām. Daudzi 2. vidusskolas skolēni labprāt draudzējas ar bērniem, kuriem ir īpašas vajadzības, jo uzskata, ka viņi arī ir cilvēki un viņiem ir sirds, un viņi nav sliktāki tikai tāpēc, ka ir slimi. Tikai retais atzīst, ka viņam nepatīk šādi bērni. LPG skolēni atzīst, ka nepazīst tādus bērnus un nav gatavi ar viņiem draudzēties. 93% no aptaujātajiem skolēniem uzskata, ka bērniem ar īpašām vajadzībām ir grūtāk mācīties viņu fizisko kaišu dēļ, kā arī tāpēc, ka apkārtējā sabiedrība, vienaudži nesaprot un negrib saprast un atbalstīt šādus bērnus.

Pēc vecāku sniegtajām atbildēm, varam spriest, ka bērni ar īpašām vajadzībām apmeklē gan speciālo pirmsskolas izglītības iestādi, gan parasto. Vecāku domas par to, kur bērniem būtu labāk, dalās. Apbrīnojams ir fakts, ka gandrīz visi vecāki uzskata, ka skolotāji palīdz bērnam apgūt nepieciešamo materiālu, ja rodas grūtības. 69 % no aptaujātajiem „Rūķīša” vecākiem labprāt dalās pieredzē ar citiem vecākiem, kuriem ir bērni ar īpašām vajadzībām. Vecāki uzskata, ka tas ir vajadzīgs, lai apmainītos ar informāciju, dotu padomus, uzzinātu jaunu informāciju, kā arī šādas sarunas rada drošības sajūtu. Tie vecāki, kuri nedalās pieredzē ar citiem, paskaidro, ka šīs zināšanas un pieredze ir „noslēpums”. 62 % vecāku atzina, ka vēlētos piedalīties atbalsta grupā, lai palīdzētu saviem bērniem attīstīties un iemācīties viņus saprast, kā arī, lai paši saņemtu palīdzību un atbalstu.

45% aptaujāto pedagogu uzskata, ka bērniem ar īpašām vajadzībām būtu jāamācās speciālajās izglītības iestādēs, jo tur ir speciālas programmas, kas paredzētas šiem bērniem, speciāli apmācīti pedagogi, ir palīgskolotāji, ir iespēja strādāt individuāli, ir speciālais inventārs, materiālā bāze, ir pieejamas nepieciešamo speciālistu konsultācijas, viss atrodas vienuviet, visi bērni ir vienādi, bērniem tur ir vieglāk mācīties. 36 % - bērniem jāamācās parastajā skolā, lai viņi integrētos sabiedrībā, pārējie mācītos pieņemt cilvēkus ar īpašām vajadzībām, bet šeit esot jāskatās, kādi ir šie traucējumi. 19% pedagogu meklētu citus variantus, jo viss atkarīgs no tā, kādas ir bērna īpašās vajadzības, traucējumu veids un

smaguma pakāpe. Kā alternatīvu viņi piedāvā apmācību mājās, darbu mazās grupās, skolotāja palīgu klasēs, kur mācās bērni ar īpašām vajadzībām. 89 % aptaujāto pedagogu uzskata, ka, lai strādātu ar bērniem, kuriem ir īpašas vajadzības, ir nepieciešama speciālā izglītība vai kursi, semināri, pieredzes apmaiņa. Strādājot ikdienā ar bērniem, kam ir īpašas vajadzības, pedagogiem būtu nepieciešama speciālistu (psihologa, logopēda, speciālā pedagoga, medicīnas darbinieka) palīdzība, regulāri pieredzes apmaiņas semināri, darbs komandā, mācību līdzekļi, kā arī nepieciešams samazināt izglītojamo skaitu, ja klasē/grupā ir bērns ar īpašām vajadzībām. Pedagogiem ir svarīgi, lai vecāki vēlētos sadarboties, neatkarīgi no tā, kāds ir bērns.

Bērnu ar speciālām vajadzībām integrēšanu vispārējās izglītības iestādēs nosaka Vispārējās izglītības likums, taču izskatās, ka mūsu aptaujāto vidū nav viennozīmīgas atbildes. Analizējot aptaujā iegūtos rezultātus, varam secināt, ka ir daudzas lietas, kas ir jāsakārto, lai šis process noritētu veiksmīgi, lai visi būtu ieguvēji. Integrējot bērnus ar īpašām vajadzībām, nepieciešams skaidri zināt, kādas ir šīs vajadzības, nepieciešams radīt apstākļus, lai gan bērni, gan skolotāji varētu strādāt produktīvi. Aptaujātie uzskata, ka tas var notikt tad, ja:

- klase/grupa nav pārpildīta,
- skolotājam ir palīgs,
- gan skolotājam, gan vecākiem, gan bērniem ir pieejamas regulāras nepieciešamo speciālistu konsultācijas un nodarbības,
- ir speciāls pedagogs, kas izstrādā programmu katram skolēnam individuāli,
- ir pieejama nepieciešamā literatūra.

Aptaujas rezultāti liecina par to, ka arī vecākiem ir nepieciešams sabiedrības atbalsts un ieinteresētība, ne vārdos, bet darbos. To saprot ne vien vecāki, bet arī skolēni un pedagogi.

Izsakām lielu pateicību tiem, kas piedalījās šajā aptaujā, veltīja savu laiku, kā arī nebaidījās izteikt savas domas!